

Sygn. akt III AUa 805/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maciej Piankowski
Sędziowie:	SSA Barbara Mazur (spr.) SSA Bożena Grubba
Protokolant:	Agnieszka Skwirowska- Schoeneck

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2012 r. w Gdańsku

sprawy E. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji E. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Toruniu –IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 marca 2012 r., sygn. akt IV U 70/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od Skarbu Państwa- Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz adwokata W. K. kwotę 147, 60 (sto czterdzieści siedem 60/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego udzielonego ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt III AUa 805/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 grudnia 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił E. C. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi

na niewykazanie 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie kwestionował natomiast spełnienia pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie prawa do emerytury.

E. C. złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej zmianę i przyznanie uprawnień emerytalnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy w Toruniu – IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 22 marca 2012 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy orzekał na podstawie następujących ustaleń faktycznych i rozważań prawnych.

E. C. urodził się (...) Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Ostatni stosunek pracy zakończył z dniem 6 kwietnia 2011 r. Aktualnie, od 7 kwietnia 2011 r. pobiera zasiłek dla osób bezrobotnych.

W dniu 17 listopada 2011 r. E. C. złożył wniosek o przyznania prawa do emerytury.

W efekcie jego rozpoznania organ rentowy wydał w dniu 8 grudnia 2011 r. zaskarżoną decyzję. Organ rentowy uznał za wykazane na dzień 1 stycznia 1999 r. - 29 lat, 5 miesięcy i 29 dni okresów składkowych oraz 19 dni okresów nieskładkowych. Organ rentowy nie ustalił stażu pracy w warunkach szczególnych.

Od początku aktywności zawodowej do początku lat 90-tych E. C. był związany z Państwowym Ośrodkiem (...) w M.. Zakład ten zajmował się produkcją i naprawą sprzętu i maszyn rolniczych. Posiadał zakład - halę produkcyjną oraz zajmujące osobne, położone 30-40 m od hali budynki warsztatów naprawczych. Zakład produkcyjny produkował takie urządzenia jak: plewniki, dmuchawy do zboża, wyorywacze do buraków i rozdrabniacze do gleby. Produkowane części były m. in. wykorzystywane przy usługach naprawczych zakładu. Warsztat naprawczy zajmował się również składaniem części urządzeń. (...) zatrudniało średnio 260 pracowników, po połowie w obu działach - produkcyjnym i przy naprawach, przede wszystkim na stanowiskach monterów i mechaników ale też wykwalifikowanych spawaczy. Cykl produkcyjny odbywał się w ten sposób, że przywożoną do zakładu blachę w pierwszej kolejności poddawano obróbce przez monterów, którzy cięli z niej odpowiednie formy za pomocą gilotyn i giętarki. Następnie tak przygotowany materiał przechodził na stanowiska spawalnicze, które były w osobnym pomieszczeniu składającym się z 6-7 stanowisk spawalniczych w wyodrębnionych kabinach. Spawanie odbywało się za pomocą spawarek wirowych bądź automatami elektrycznymi. Zespawane elementy przechodziły w kolejności na malarnię, a później na ostateczny montaż, gdzie składano całościowo wszystkie wyprodukowane dotychczas elementy urządzeń.

Pierwszorazowo wnioskodawca zetknął się z (...) w M. podczas nauki w (...) Szkoły Zawodowej dla Pracujących w C., którą odbywał w latach 1965-1968, kształcąc się w zawodzie ślusarza. W (...) w M. odbywał zajęcia praktycznej nauki zawodu. Tam również, po ukończeniu szkoły, w okresie od 1 września 1968 r. do 31 maja 1969 r. przechodził wstępny staż pracy na stanowisku montera.

Ponownie w (...) w M. wnioskodawca pracował w okresie od 1 kwietnia 1970 r. do 24 sierpnia 1970 r. Był wówczas zatrudniony na stanowisku montera maszyn rolniczych, a od 26 maja 1970 r. został przeniesiony do pracy przy budowie silosów na rzecz (...) O. w charakterze instalatora.

Po raz kolejny pracę w (...) wnioskodawca podjął z dniem 24 sierpnia 1973 r. E. C. sam ubiegał się o ponowne zatrudnienie wnosząc o przyjęcie go do pracy „na nowo w wyuczonym zawodzie”, które zajmował w uprzednich okresach zatrudnienia. W chwili rozpoczęcia pracy powierzono mu, tak jak uprzednio, stanowisko montera maszyn i urządzeń rolniczych w pełnym wymiarze czasu pracy i przydzielono do pracy w dziale produkcji i regeneracji na Wydziale Produkcyjnym. Przed zatrudnieniem przeszedł wstępne badania lekarskie kierunkowe na powyższe stanowisko. Wnioskodawca w toku zatrudnienia podnosił swoje kwalifikacje zdobywając w lipcu 1975 r. tytułu mistrza

w zawodzie mechanika maszyn i urządzeń rolniczych. Wnioskodawca kształcił się również w kierunku zdobycia formalnym uprawnień spawalniczych. W chwili zatrudnienia posiadał jedynie podstawowe faktyczne umiejętności, które nabył w trakcie nauki zawodu; ślusarze i spawacze mieli podobne plany szkolenia praktycznego. W toku zatrudnienia w (...) wnioskodawca potwierdził swoje kwalifikacje w tym kierunku, przechodząc w okresie od 30 marca 1977 r. do 29 września 1977 r. 243 godzinny podstawowy kurs spawania elektrycznego. Dla (...) było to podstawą do przeniesienia wnioskodawcy na stanowisko spawacza w Wydziale Produkcyjnym. Pracodawca przykładając wagę do przydzielania pracy zgodnie z kwalifikacjami; stanowisko spawacza powierzano jedynie pracownikom posiadającym odpowiednie uprawnienia. Z kolei zatrudnionym na stanowisku spawaczy nie powierzano już innej pracy przy czynnościach wstępnych czy montażu. Nie zajmowali się oni również pracami przy oczyszczaniu spawów, które wykonywali zatrudniani przez zakład uczniowie zawodu. Prace spawaczy wykonywali stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, otrzymywali napoje regeneracyjne (mleko).

W okresie od 1 lutego 1985 r. do 19 kwietnia 1985 r. wnioskodawca dodatkowo pełnił funkcję brygadzysty; był brygadzystą pracującym.

Z dniem 19 czerwca 1989 r. ubezpieczony został przeniesiony z Wydziału Produkcji do pracy w Wydziale (...) ((...)) z ponownym powierzeniem stanowiska montera maszyn i urządzeń rolniczych. Do pracy na stanowisku spawacza powrócił z dniem

1 sierpnia 1989 r. W tym też okresie, od 1 sierpnia 1989 r. do 31 lipca 1990 r. miała miejsce czasowa zmiana pracodawcy; wnioskodawca pracował wówczas na rzecz W.O.P. (...) Spółka w B. Zakład Usługowo - Produkcyjny w M. na stanowisku spawacza. W tym charakterze pracował również po powrocie do (...), zajmując je do końca okresu zatrudnienia, tj. 31 maja 1991 r.

Następca prawny (...) w M. - Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. wystawił świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach poświadczając, iż E. C. zatrudniony od 24 sierpnia 1973 r.

do 31 maja 1991 r. w okresie od 29 września 1977 r. do 31 maja 1991 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu konstrukcji metalowych na stanowisku spawacza wymienionym w wykazie A, dziale XIV, pkt 12 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Z kolei w okresach od 3.10.1991 r. do 3.12.1991 r., od 5.10.1992 r. do 30.11.1992 r., od 18.09.1993 r. do 30.11.1993 r., od 6.10.1994 r. do 12.11.1994 r., od 1.10.1995 r.

do 20.11.1995 r., od 1.10.1996 r. do 13.01.1997 r., od 3.10.1997 r. do 10.12.1997 r.,

od 5.10.1998 r. do 4.01.1999 r. E. C. był sezonowo zatrudniony w Cukrowni (...) S. A. w C. podczas kampanii buraczanych z formalnym powierzeniem stanowisk operatora sprzętu przeładunkowego bądź pomocnika operatora sprzętu przeładunkowego. Faktycznie wnioskodawca co do zasady pracował tylko i wyłącznie

w charakterze pomocnika operatora sprzętu przeładunkowego, operatorem tego sprzętu był raz. Praca wyglądała w ten sposób, iż przyjeżdżający z ładunkiem buraków ciągnik był automatycznie rozładowywany z przyczepy do zbiorników, z których buraki po specjalnej taśmie szły na sterownię. Urządzenie to obsługiwał trzyosobowy zespół - operator i dwóch pomocników. Operator był odpowiedzialny za włączenie urządzenia i stały nadzór nad jego pracą, pomocnicy zaś odpowiadali za pobieranie buraków, które wypadły podczas przeładunku do zbiorników, do czego używali zazwyczaj łopat, a w dalszym procesie pilnowali buraki, które były transportowane taśmowo. Prace odbywały się na dworze. Wnioskodawca nie zajmował się rozładunkiem innego typu produktów poza burakami, nie wykonywał też innego rodzaju prac przeładunkowych.

Zakład pracy w wystawianych wnioskodawcy ogólnych świadectwach pracy poświadczal, iż w każdorazowym okresie zatrudnienia wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A, dział VIII poz. 1 pkt 3 zarządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o okoliczności bezsporne, a nadto dokumenty przedłożone przez wnioskodawcę i znajdujące się w załączonych aktach organu rentowego, a także na podstawie dowodu z przesłuchania E. C. i zeznań świadka S. C. (1).

Sąd Okręgowy co do zasady dał wiarę dowodom z dokumentów gdyż były jasne, pełne, a nadto żadna ze stron nie zakwestionowała skutecznie ich autentyczności ani prawdziwości zawartych w nich informacji, a i Sąd nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności. Przede wszystkim za wiarygodne i miarodajne dla ustalenia faktycznych warunków zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w M. uznano dokumentację zawartą w jego aktach osobowych na okoliczność przebiegu zatrudnienia i powierzanych stanowisk

i to zarówno pochodzącą od pracodawcy, jak i wnioskodawcy. W ocenie Sądu

to ta dokumentacja, jako sporządzana w czasie rzeczywistym była miarodajna dla ustalenia faktycznych realiów zatrudnienia wnioskodawcy przed dowodami z osobowych źródeł dowodowych, które notabene, o czym poniżej, nie były z tą dokumentacją zupełnie sprzeczne. Sąd I instancji nie przyznał natomiast waloru wiarygodności świadectwom pracy wystawianym przez Cukrownię (...) S.A. w zakresie powierzanych stanowisk pracy

i szczególnych warunków jej wykonywania. Mimo zmian w tej dokumentacji - powierzania naprzemiennie stanowiska operatora sprzętu przeładunkowego bądź pomocnika operatora takiego sprzętu - wnioskodawca zaprzeczył, aby faktycznie, poza jednym wyjątkiem, wykonywał pracę operatora, a jedynie jego pomocnika. Opisane zaś warunki jego pracy przeczyły możliwości uznania, iż była to praca świadczona w warunkach szczególnych odpowiadająca wskazanym przez pracodawcę przepisom resortowym.

Odnosząc się do oceny osobowych źródeł dowodowych Sąd Okręgowy za ogólnie wiarygodne uznał zeznania S. C. (1). Świadek, będący wieloletnim pracownikiem (...) (w latach 1969-1991) szczegółowo opisał profil działalności przedsiębiorstwa, podział organizacyjny oraz warunki zatrudnienia i pracy w poszczególnych komórkach organizacyjnych. Świadek, jak sam przyznał, był pracownikiem warsztatu naprawczego,

do zakładu produkcyjnego udawał się jedynie w razie zapotrzebowania na części, nie miało to miejsca codziennie. W zakresie pracy tej komórki organizacyjnej miał zatem mniejszą wiedzę, co z jednej strony sam przyznawał („nie wiem czy w zakładzie produkcyjnym były brygady”), z drugiej strony uwidoczniło się to w jego zeznaniach, w których m. in. zaprzeczył, aby istniały angaże na inne poza monterami i mechanikami stanowiska pracy - „w zakładzie produkcyjnym nie było wyodrębnionego stanowiska spawacza,

bo wszystkim wpisywano w angażach monter”, co przynajmniej w późniejszym okresie nie było prawdziwe; wnioskodawca w późniejszych angażach był określany jako spawacz.

Za niewiarygodne Sąd uznał również zeznania świadka jakoby wnioskodawca od początku okresu zatrudnienia pracował tylko i wyłącznie na stanowisku spawacza. Z jednej strony świadek nie mógł mieć takiej wiedzy, albowiem jak sam przyznał „codziennie pracowałem

z wnioskodawcą, ale nie codziennie chodziłem na halę produkcyjną, gdzie pracował wnioskodawca”. Pracując zatem w zupełnie oddzielnych obiektach i nie wizytując codziennie wnioskodawcy nie mógł mieć wiedzy na temat jego bieżącej pracy. Z drugiej strony świadek wprost przyznał, iż „osoba, która pracowała przy spawaniu musiała mieć uprawnienia”, zakład przywiązywał bowiem wagę do formalnych kwalifikacji, których wnioskodawca w momencie zatrudnienia nie posiadał. Wskazywanie jednocześnie, iż „wnioskodawca,

jak przyszedł do pracy nie miał uprawnień, ale spawał” było nielogiczne i nie mogło znaleźć uznania Sądu Okręgowego. Pierwsze z twierdzeń świadka - na okoliczność formalnego podejścia pracodawcy do powierzania specjalistycznego stanowiska spawacza jedynie osobom z kwalifikacjami - znajduje natomiast pełne potwierdzenie w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych wystawionym dla wnioskodawcy (stanowisko spawacza od 29 września 1977 r., tj. ukończenia kursu spawacza) i w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał je za miarodajne dla ustalenia istotnych okoliczności sprawy.

Sąd I instancji analogicznie ocenił także zeznania wnioskodawcy, uznając je za wiarygodne w zakresie ogólnych warunków funkcjonowania (...) w M.

i zatrudnienia, nie uznając jednak za wiarygodne twierdzeń wnioskodawcy na okoliczność stałej pracy w charakterze spawacza od początku zatrudnienia w 1973 r., co pozostawało

w sprzeczności zarówno z uznaną za wiarygodną dokumentacją osobową, jak i wskazaną powyżej przez S. C. (1) praktyką pracodawcy niezatrudniania na stanowisku spawacza osób bez kwalifikacji. Wnioskodawca sam przyznał przy tym, iż nie posiadał kierunkowego wykształcenia spawacza, zdobył zawód ślusarza. Za niewiarygodne Sąd uznał jego twierdzenia, iż już wcześniej był zatrudniony na stanowisku spawacza - „miałem przerwę i ponownie zatrudniłem się jako spawacz”. Z dokumentacji osobowej wynika bowiem, iż wnioskodawca zarówno w toku odbywania wstępnego stażu pracy w okresie

od 1 września 1968 r. do 31 maja 1969 r., jak i w późniejszym toku zatrudnienia od 1 kwietnia 1970 r. do 24 sierpnia 1970 r. nie pracował na stanowisku spawacza, ale montera, względnie montera maszyn rolniczych, wpadkowo - instalatora. Do pracy na tym stanowisku chciał również wrócić w 1973 r., co wynika wprost ze złożonej wówczas przez niego dokumentacji aplikacyjnej. We wskazywanym już podaniu z dnia 20.08.1973 r. wnioskodawca wskazał „nadmieniam, że w tutejszym zakładzie wyuczyłem się zawodu jako mechanik maszyn rolniczych i pracowałem w danej specjalności (...) W chwili obecnej chciałbym pracę podjąć na nowo w wyuczonym zawodzie”. Również w kwestionariuszu osobowym z tej daty wnioskodawca wskazał jako zawód wyuczony i wykonywany „mechanik maszyn rolniczych”. Zupełnie przeciwstawia się to zatem, jak wskazał Sąd Okręgowy, jego aktualnym twierdzeniom, iż „powrócił do pracy na stanowisku spawacza”. Również ze strony pracodawcy w chwili nawiązania stosunku pracy w 1973 r. czytelnym był zamiar zaoferowania wnioskodawcy stanowiska montera, o czym świadczą akceptujące adnotacje

na jego podaniu oraz skierowanie na wstępne badania lekarskie pod kontem zdolności do pracy montera, nie spawacza. Fakt, iż takie właśnie stanowisko wnioskodawcy powierzono wynikało natomiast z nie podważonego przez wnioskodawcę pierwszego angażu oraz konsekwentnie kolejnych. Za wiarygodne Sąd I instancji uznał natomiast zeznania wnioskodawcy na okoliczność jego zatrudnienia w Cukrowni (...) S.A. Wnioskodawca szczegółowo opisał przebieg czynności rozładunkowych oraz prace poszczególnych zatrudnionych przy nim pracowników rozładunkowych obsługujących urządzenie rozładunkowe, przyznając przy tym, iż co do zasady był pomocnikiem operatora takiego sprzętu; „może raz byłem operatorem”. Sąd nie miał podstaw do kwestionowania zeznań wnioskodawcy w tym zakresie.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd Okręgowy wskazał, że prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych reguluje art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31.12.1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku - w przypadku mężczyzn - 60 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. spełnili łącznie niżej wymienione warunki:

- osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- posiadają co najmniej 15 - letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, a w przypadku przystąpienia złożyli wniosek o wykreślenie z funduszu i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa,
- rozwiązyali stosunek pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W przedmiocie określenia wymaganego wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje ubezpieczonemu prawo

do tzw. wcześniejszej emerytury przepis art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS odsyła do „przepisów dotychczasowych”. Stosowne regulacje - stanowiące obecnie obowiązujące prawo - zawarte są w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach A i B stanowiących załącznik do tegoż rozporządzenia oraz wydanych na jego podstawie dalszych przepisów resortowych.

Dla dopełnienia powyższych rozważań Sąd Okręgowy wskazał, iż w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2

w/w rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Pod pojęciem pracy wykonywanej stale należy rozumieć pracę wykonywaną na danym stanowisku pracy, zgodnie z rozkładem czasu pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. W związku z powyższym nie będzie uznawana za taką pracę praca, wykonywana, np. w połowie wymiaru czasu pracy lub tylko kilka lub kilkanaście dni w miesiącu.

Sąd I instancji podkreślił, że istotą sporu w niniejszym postępowaniu było ustalenie czy wnioskodawca E. C. w okresie zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w M. w okresie od 29.09.1977 r. do 31.05.1991 r., oraz w okresach prac sezonowych w Cukrowni (...) S.A. w latach 1991-1999 świadczył pracę w warunkach szczególnych, a w konsekwencji, czy spełnił ostatnią przesłankę do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. Poza sporem w sprawie były bowiem pozostałe przesłanki warunkujące uzyskanie wcześniejszej emerytury przez wnioskodawcę, który w dniu 5 listopada 2011 r. osiągnął wcześniejszy wiek emerytalny, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego ani nie pozostawał aktualnie w stosunku pracy. Wnioskodawca legitymował się także wymaganym ogólnym stażem ubezpieczeniowym, organ rentowy uwzględnił łącznie 29 lat, 6 miesięcy i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Sporne okresy nie zostały uwzględnione przez organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na brak miarodajnego na tę okoliczność materiału dowodowego; organ rentowy nie kwestionował natomiast samego faktu i czasookresu zatrudnienia.

Przed przystąpieniem do analizy poszczególnych okresów zatrudnienia, Sąd I instancji odniósł się do szczególnych zasad postępowania dowodowego obowiązujących w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy, rozpoznając wniosek w sprawie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, może uwzględnić wyłącznie te okresy pracy w szczególnych warunkach, które zostały udowodnione za pomocą dokumentów. Dokumenty te są dla organu rentowego wiążące nie tylko w pozytywnym,

ale i w negatywnym tego słowa znaczeniu. Oznacza to, że z jednej strony przedłożone świadectwo jest dowodem na fakt wykonywania przez zainteresowanego pracy

w szczególnych warunkach, a z drugiej strony brak takiego świadectwa, czy jego nieprawidłowe wypełnienie, uniemożliwia ustalenie tej okoliczności za pomocą innych środków dowodowych. Powyższe świadectwo pracy musi korespondować z obowiązującymi z tym zakresie przepisami prawa, w tym prawidłowo określać, wymienione w załączniku

do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. oraz w poszczególnych zarządzeniach resortowych, stanowiska pracy w warunkach szczególnych. Praca, która nie jest w nich wymieniona, nie jest pracą w szczególnych warunkach uprawniającą do wcześniejszej emerytury,

zaś wystawione na tę okoliczność świadectwo pracy w warunkach szczególnych należy uznać za niewiążące. Niemniej w powyższym wypadku - braku bądź też zakwestionowania przez organ rentowy powyższych środków dowodowych - zainteresowany może dochodzić ustalenia tych okoliczności w postępowaniu sądowym, w którym w myśl art. 472 i 473 k.p.c. przedmiotowe obostrzenia nie obowiązują. Sąd nie jest bowiem związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu o świadczenie emerytalno - rentowe dopuszczalne jest - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) - przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika (umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, innych dokumentów). Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga przy tym dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Analizując pod powyższym kątem poszczególne sporne w sprawie okresy zatrudnienia Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał, iż okresów pracy w Cukrowni (...) S.A. nie można było zaliczyć do stażu pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych, czemu przeciwstawił się przede wszystkim charakter materiału, którego obsługą przeładunkową zajmował się wnioskodawca. Do prac w szczególnych warunkach zalicza się bowiem zarówno prace operatora maszyn, urządzeń i sprzętu przeładunkowego, jak i pomocnika operatora takiego sprzętu, niemniej sam przeładunek musi dotyczyć materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących (wykaz A, dział VIII poz. 1 załącznika

do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.; przepisy resortowe zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w wykazie A, dział VIII poz. 1 pkt 3). Wnioskodawca pracą z tego rodzaju materiałami się nie zajmował, odpowiadał tylko i wyłącznie za rozładunek przyjeżdżających do cukrowni transportów buraków. Nie zajmował się także fizycznym rozładunkiem czy załadunkiem, a jedynie zbierał buraki, które nie trafiły do urządzenia przy mechanicznym ich rozładunku. Mając na uwadze powyższe okresów: od 3.10.1991 r. do 3.12.1991 r., od 5.10.1992 r. do 30.11.1992 r., od 18.09.1993 r. do 30.11.1993 r., od 6.10.1994 r. do 12.11.1994 r., od 1.10.1995 r. do 20.11.1995 r., od 1.10.1996 r. do 13.01.1997 r., od 3.10.1997 r. do 10.12.1997 r., od 5.10.1998 r. do 4.01.1999 r. nie można było uwzględnić przy ustalaniu wcześniejszych uprawnień emerytalnych wnioskodawcy.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił również na uwzględnienie do stażu pracy w warunkach szczególnych całego okresu zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w M.. Wnioskodawca co prawda wykonywał wówczas prace spawacza, która jest zaliczana do prac w warunkach szczególnych - wymieniona w wykazie A, dział XIV, poz. 12 i sprecyzowana w zarządzeniu nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. wykazie A, dział XIV poz. 12 - prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym atomowodorowym - pkt 1 spawacz - niemniej - w ocenie Sądu I instancji - brak było podstaw do ustalenia, iż wykonywał je już od początku zatrudnienia, tj. od 24 sierpnia 1973 r.

W sprawie bezspornym było, iż na ówczesną chwilę wnioskodawca nie miał formalnie potwierdzonych uprawnień spawacza. Wnioskodawca posiadał wykształcenie zawodowe w zawodzie ślusarza i nawet przyjmując, iż przechodził elementarne szkolenie spawalnicze podczas nauki zawodu, to nie można było uznać, iż było to równoznaczne z formalnym nabyciem uprawnień spawacza. Takie uprawnienia wnioskodawca nabył dopiero z dniem 29 września 1977 r., kiedy to ukończył półroczny podstawowy 243 godzinny kurs spawacza elektrycznego. Dowodzi tego, przedstawiona notabene przez samego wnioskodawcę, jego książeczka spawacza. Przed tą datą wnioskodawca nie miał takich uprawnień i nigdy też, co wynika z jego dokumentacji osobowej, nie zajmował stanowiska spawacza. Wskazywanie, iż „powrócił na to stanowisko” w 1973

r. nie znalazło potwierdzenia. Potwierdziło się natomiast, częściowo w dokumentacji sporządzonej wówczas przez samego wnioskodawcę,

iż powrócił i chciał powrócić na stanowisko monter, albowiem takie zawsze, w toku dwukrotnego poprzedniego zatrudnienia (...) zajmował. Z drugiej strony wykazane zostało,

iż (...) w M. przestrzegała procedury powierzania stanowisk wymagających odpowiednich kwalifikacji jedynie pracownikom legitymującym się ich posiadaniem.

Jak wskazywał S. C. „osoba która pracowała przy spawaniu musiała mieć uprawnienia”. Wnioskodawca w momencie zatrudnienia, do czasu ukończenia kursu spawacza, takimi uprawnieniami się nie legitymował, nie mógł zatem, zgodnie z obowiązującą w zakładzie praktyką, wykonywać obowiązków spawacza. Natomiast po ich uzyskaniu nie było ku temu przeszkód, i mimo braku w tamtym okresie formalnych angaży zmieniających stanowisko wnioskodawcy (takowe pojawiły się dopiero od 1988 r.) Sąd Okręgowy przyjął, iż do pracy na tym stanowisku został faktycznie skierowany. Znalazło to odzwierciedlenie zarówno

w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych wystawionym przez zakład - potwierdzenie pracy na stanowisku spawacza od 29 września 1977 r. do 31 maja 1991 r. -

jak i w zapisach w książeczce spawacza dokumentującej przebieg pracy spawalniczej

od 29 września 1977 r. do 31.07.1989 r. - spawanie elektryczne konstrukcji metalowych

do 500kg w (...) w M., od 1 sierpnia 1989 r. do 31 lipca 1990 r. spawanie

w W.O.P. (...) Spółka w B. Zakład Usługowo - Produkcyjny w M.

i ponownie w (...) w M. do 31 maja 1991 r. spawanie elektryczne i CO2 blach cienkich i konstrukcji do 500kg (k. 16-17 książeczki spawacza). W świetle powyższego

do stażu pracy na stanowisku spawacza Sąd I instancji uwzględnił również okres zmiany pracodawcy w toku zatrudnienia w (...) w M. na w/w W.O.P. (...), albowiem zarówno znajdujące się w aktach osobowych świadectwo pracy, jak i powyższy zapis w książeczce spawacza potwierdza, iż w okresie przejścia do pracy na rzecz tego podmiotu wnioskodawca nadal świadczył pracę spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Reasumując Sąd Okręgowy stwierdził, że przeprowadzone rozważania prowadzą

do wniosku, iż okresy pracy sezonowej E. C. w Cukrowni (...) S.A. w latach 1991-1999 nie spełniały przesłanek pracy w szczególnych warunkach. W takich warunkach wnioskodawca nie pracował również w początkowym okresie zatrudnienia

w Państwowym Ośrodku (...) w M., albowiem aż do 29 września 1977 r. nie legitymował się uprawnieniami do pracy na stanowisku spawacza, co było

przez zakład wymaganą podstawą do powierzenia pracy na tym stanowisku. Do stażu pracy

w warunkach szczególnych należało natomiast uwzględnić natomiast okres pracy po ich nabyciu,

od 29 września 1977 r. do 31 maja 1991 r. (13 lat, 9 miesięcy), w tym okres terminowego przeniesienia wnioskodawcy do pracy na rzecz W.O.P. (...) Spółka w B. Zakład Usługowo - Produkcyjny w M., albowiem fakt świadczenia pracy w charakterze spawacza w tym okresie został potwierdzony wiarygodną dokumentacją. Niemniej okres ten nie był wystarczający do ustalenia spełnienia przez wnioskodawcę warunku wykazania

15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wymaganego zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), a tym samym przyznania prawa do wcześniejszej emerytury. Wydaną w tym zakresie decyzję organu rentowego należało ostatecznie uznać za prawidłową.

Odwołanie E. C. podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 477 (14) § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony, powołując się na zapisy w książeczce spawacza oraz świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy podlega oddaleniu, nie zawiera bowiem zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylecia zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem sporu między stronami było, czy wnioskodawca spełnia kumulatywne przesłanki warunkujące nabycie prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), w szczególności przesłankę 15 – letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

We wskazanym powyżej zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne, wyczerpujące postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c. Nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, które mogłyby uzasadnić ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia.

Zarzut podniesiony w apelacji przez wnioskodawcę sprowadza się w istocie do kwestionowania dokonanej przez Sąd I instancji oceny zgromadzonych w sprawie dowodów. Zarzutu tego nie można jednak było uznać za uzasadniony. Przepis art. 233 § 1 k.p.c. przyznaje sądowi swobodę w ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wówczas można uznać za usprawiedliwiony, jeśli sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, z zasadami wiedzy bądź z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi bowiem jedynie wtedy, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie, a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na jego podstawie. Ze sprzecznością mamy do czynienia wówczas, gdy z treści dowodu wynika co innego niż przyjął sąd, gdy pewnego dowodu nie uwzględniono przy ocenie, gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone, mimo że nie zostały one w ogóle lub niedostatecznie potwierdzone, gdy Sąd uznał pewne fakty za nieudowodnione, mimo że były ku temu podstawy oraz, gdy ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego rozumowania, co oznacza, że Sąd wyprowadza błędny logicznie wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności. Należy przy tym mieć na względzie, że w granicach swobodnej oceny dowodów sąd zobowiązany jest również do przeprowadzenia selekcji dowodów, tj. dokonania wyboru tych, na których się oparł i ewentualnego odrzucenia innych, którym odmówił wiarygodności. Ponadto, jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, wyroku SN z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00).

W przedmiotowej sprawie, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie wystąpiły okoliczności, mogące uzasadniać naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów. Sąd Okręgowy w wyniku prawidłowo przeprowadzonego, wyczerpującego postępowania dowodowego, uwzględniającego zasady rozkładu ciężaru dowodu, ustalił wszystkie istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, które znajdowały odzwierciedlenie w całości materiału dowodowego. Dokonanej zaś przez ten Sąd ocenie tak zebranego materiału nie sposób przypisać cech dowolności wynikających z naruszenia zasad logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego.

Podzielając w całości stanowisko Sądu I instancji, wyrażone w uzasadnieniu skarżonego wyroku, Sąd Apelacyjny podkreśla, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca spełnia przesłankę wykonywania pracy w szczególnych warunkach przez okres co najmniej 15 lat. W konsekwencji, Sąd odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne, co oznacza, że zbędnym jest ich szczegółowe powtarzanie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn (stosownie do przepisu § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany wiek emerytalny dla kobiet wynosi 55 lat, a dla mężczyzn – 60 lat),
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn).

Ponadto emerytura przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2 art. 184 cytowanej ustawy).

Stosownie natomiast do art. 32 ust. 2 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień do emerytury w wieku obniżonym z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się – jak stanowi ust. 4 art. 32 cyt. ustawy - na podstawie przepisów dotychczasowych.

Sąd Najwyższy w uchwale w składzie 7 sędziów z dnia 13 lutego 2002 r., (III ZP 30/01, OSNP 2002 nr 10, poz. 243) wskazał jako nadal stosowane "przepisy dotychczasowe" przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z § 4 w/w rozporządzenia pracownik, który wykonywał wymienione w wykazie A prace w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia (25 lat), w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu - są okresy, w których praca w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy Sąd Apelacyjny podkreśla, że materiał dowodowy sprawy nie pozwolił na ustalenie, iż wnioskodawca od początku zatrudnienia w Państwowym Ośrodku (...) w M. zatrudniony był

na stanowisku spawacza. Jak trafnie zauważył Sąd I instancji, przeczą temu w szczególności angaże ubezpieczonego znajdujące się w jego aktach osobowych oraz treść zeznań świadka S. C. (1), który potwierdził, że zakład pracy przywiązywał dużą wagę do formalnych kwalifikacji uprawniających do wykonywania pracy na danym stanowisku, co oznaczało, że osoba wykonująca obowiązki spawacza musiała posiadać stosowne uprawnienia. Skoro w sprawie bezspornym było, że E. C. uprawnienia takie nabył z dniem 29 września 1977 r. w związku z ukończeniem półrocznego kursu spawacza elektrycznego (co znalazło odzwierciedlenie we wpisach w książeczce spawacza), Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że dopiero od tej daty możliwe było zaliczenie zatrudnienia wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu odwoławczego Sąd Okręgowy trafnie uznał, że brak jest podstaw do zakwalifikowania jako okresów pracy w warunkach szczególnych również okresów pracy sezonowej w Cukrowni (...) S.A. w latach 1991 – 1999. Jak już wyżej wskazano, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których uprawnionym osobom przysługuje prawo do emerytury w wieku obniżonym, ustala się na podstawie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz odpowiednich zarządzeń resortowych. W odniesieniu do zatrudnienia wnioskodawcy należało zatem odnieść się do wykazu A, działu VIII poz. 1 załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. oraz wykazu A, działu VIII poz. 1 pkt 3 zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. wskazujących na prace operatora

i pomocnika operatora maszyn i urządzeń oraz sprzętu przeładunkowego przy pracach ciężkich załadunkowych i wyładunkowych oraz przeładunku materiałów sypkich, pylistych toksycznych, żrących lub parzących w transporcie. Zatrudnienie ubezpieczonego w cukrowni nie odpowiadało w/w pracy, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów oraz

w przepisach resortowych. E. C. pracował co prawda jako pomocnik operatora sprzętu przeładunkowego, jednakże czynności polegających na zbieraniu buraków, które nie trafiły do urządzenia przy ich mechanicznym rozładunku bezsprzecznie nie można zakwalifikować ani do ciężkich prac załadunkowych i wyładunkowych, ani do przeładunku materiałów sypkich, pylistych, toksycznych, żrących lub parzących w transporcie.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że głównym motywem przyświecającym ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS było założenie, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, dlatego też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Praca w warunkach szczególnych to praca, w której pracownik w znaczny sposób jest narażony na niekorzystne dla zdrowia czynniki. Jako przykład takiej pracy można wskazać: prace w narażeniu na hałas przekraczający dozwolone normy, w zapyleniu, w oparach chemicznych, w wysokich temperaturach lub zmiennych warunkach atmosferycznych. Pamiętać należy, iż prawo

do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym stanowi odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 24 i 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i określonego w nim wieku emerytalnego, tak więc przepisy regulujące to prawo należy interpretować w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.

Powyższe oznacza

w szczególności, że tylko praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. A contrario, praca na stanowiskach nie wymienionych w w/w rozporządzeniu nie spełnia przesłanki zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, koniecznej do ustalenia prawa do emerytury

w obniżonym wieku emerytalnym.

Odnosząc się do podniesionej w apelacji kwestii potwierdzenia przez zakłady pracy wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach, Sąd II instancji podkreśla, że istotnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w § 2 ust. 2 wymaga, by okresy pracy w szczególnych warunkach zostały potwierdzone przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub też w „zwykłym” świadectwie pracy z odpowiednią adnotacją. Niemniej jednak należy zauważyć,

iż świadectwo pracy nie ma mocy wiążącej zarówno dla pozwanego, jak i dla Sądu. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane pracownikowi przez pracodawcę stanowi jedynie domniemanie i podstawę

do przyjęcia, iż okres pracy w nim podany jest okresem pracy w warunkach szczególnych,

o którym mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W postępowaniu sądowym świadectwo pracy traktuje się jako dokument prywatny

w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi jedynie dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Jak każdy dokument nieurzędowy

w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c. podlega kontroli zarówno co do prawidłowości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej,

gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej dowodowych. Sąd może zatem prowadzić postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia, czy praca wykonywana

przez stronę, była wykonywana w warunkach wymaganych we właściwych przepisami

(por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 24 września 2008 r., III AUa 795/08, OSB 2008/4/60; wyrok SA w Katowicach z dnia 4 listopada 2008 r., III AUa 3113/08, LEX nr 552003).

Reasumując, podkreślenia wymaga, że o uprawnieniu do wcześniejszej emerytury decyduje łączne ścisłe spełnienie wszystkich warunków określonych w art. 32 ustawy

z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a nie przekonanie pracownika, że praca była wykonywana w szczególnym charakterze lub warunkach (por. wyrok SN z dnia 06.12.2010 r., II UK 140/10, LEX nr 786382; wyrok SN z dnia 14.12.2009 r., I UK 218/09, LEX

nr 577817). W sytuacji ustalenia, że E. C. nie legitymuje się okresem pracy

w warunkach szczególnych wynoszącym co najmniej 15 lat, nieuprawnionym byłoby zatem przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, działając na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację wnioskodawcy, jak w pkt I sentencji.

Zgodnie z § 2 ust. 1 i ust. 3 w zw. z § 12 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat

za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U nr 163, poz.1348 ze zm.) Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania w ten sposób, że zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Gdańsku na rzecz adwokata W. K. kwotę 147,60 złotych tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym, jak w pkt II sentencji.